

Bedre holdbarhed med krydsning

Af Poul Bech Sørensen

Kim Ellebæk, Middelfart, har siden 2002 praktiseret rotationskrydsning i besætningen der oprindeligt husede en god RDM-besætning. Først blev der anvendt Holstein-tyre, derefter Jersey og VikingRed i rotation. Resultatet er sundere og mere holdbare køer, lavere udskiftning og flere penge på bundlinjen.

Kim Ellebæks udgangspunkt i 2002 var 120 RDM-køer i løsdrift. ”Jeg synes i og for sig, at det gik fint med RDM-køerne, men svineproducenterne har længe udnyttet krydsningsfrodighed i produktionen. Hvorfor skulle jeg ikke tage den ekstra

gevinst med?”, indleder Kim. ”Samtidig synes jeg, at RDM-køerne var lidt træge at få i malkestalden og efterhånden for store til vores sengebåse. Derfor besluttede jeg at rotationskrydse med Holstein og Jersey og derefter tilbage til VikingRed”.

”Først og fremmest har vi fået stærkere og mere holdbare dyr med forbedret klovsundhed. I gennemsnit holder køerne nu 3,5 laktationer mod før 2,5 laktationer. Når Jersey kommer med i krydsningen bliver køerne mindre, og dermed kræver de mindre foder til ved-

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Kim Ellebæk har 190 krydsningskøer (RDM x HOL x JER). Køerne er på stald året rundt.

ligehold, hvilket også gavner bundlinjen. Den lidt større variation i køernes størrelse har ikke givet problemer i løsløbsystemet med tre DeLaval malkebotter. Enkelte af Jersey-krydsningerne har lidt tætstillede bagpatter, men det løser vi ved at sætte dem op i antal timer mellem malkningerne”, siger Kim. ”Til gengæld er Jersey-krydsningerne mere nysgerrige og kommer hurtigt til robot og foderbord. Jeg har oplevet, at mens to store køer slås om en plads ved foderbordet, så snupper Jersey-koen pladsen”, griner Kim.

God sundhed

Som sagt er klovsundheden i top, hvilket Kim ikke mindst tilskriver Jersey. ”Generelt har vi få sygdomme i besætningen. Til gengæld er lunten måske lidt kortere af hensyn til dyrlægeregningen, og vi ønsker hele tiden at have fuld fokus på de raske dyr. For et halvt år siden startede vi med pattekop-desinfektion og PCR-prøver ved goldning med behandling af køer der har høje værdier. Vi kører med denne strategi i et år, og indtil nu kan vi se, at den virker. Vi vil gerne have celledallet længere ned og det lidt for høje celledal hænger sikkert også sammen med, at vi har væsentlig flere ældre køer nu end tidligere”.

Ny avlsstrategi med X-Vik og blåkvæg

Lige siden starten med krydsning er det avlsrådgiveren der har styret avlsplanen og udarbejdet insemineringsplan. ”Vi bruger altid de bedste tyre med højst NTM, og det gode er, at vi aldrig skal tage hensyn til indavl”, fremhæver Kim. ”Efter vi startede med Jersey i rotationen, inseminerer vi de første to gange med X-Vik og derefter med blåkvæg – kvierne dog med konventionel Jersey-sæd”.

”Vores aftager af tyrekalve vil gerne betale merpris for blåkvæg krydsningskalve, og kviekalvene sælges til fritidslandmænd og græsningslaug/naturpleje”.

”Vi har fået stærkere og mere holdbare dyr med forbedret klovsundhed. I gennemsnit holder køerne nu 3,5 laktationer mod før 2,5 laktationer”.

KIM ELLEBÆK

Med krydningsdyrene har Kim fået stærkere og mere holdbare dyr. I gennemsnit holder køerne nu 3,5 laktationer mod før 2,5 laktationer.

”Vi får ny insemineringsplan hver 14. dag, der er opdateret i inseminørens HandyVik program. Derfor oplyser vi blot koens/kviens nummer, og så ved inseminøren automatisk hvilken tyr og race der skal anvendes. Lettere kan det ikke være!”

Kim roser Vikings inseminører, der er super serviceminded og professionelle. Derfor overvejer han på intet tidspunkt selv at inseminere.

Reprostrategi

”Vi undersøger fast dag hver uge ved 35-42 dages drægtighed. Førstekalvskøerne starter vi inseminering ved 50 dage efter kælvning og øvrige ved 40 dage. Der er Heatime ved både køer og kvier, og hvis Heatime ikke har vist aktivitet 70 dage efter kælvning, så forundersøger inseminøren koen. Det er sjældent at en ko behandles med prostaglandin. Succeskriteriet er helt klart at vi får køer og kvier drægtige, når vi ønsker det. Reproduktionseffektiviteten er 0,43 ved køerne og 0,55 ved kvierne, hvilket bringer Kim helt frem i førerfeltet inden for denne vigtige disciplin med en andenplads ved

DM i reproduktion to år i træk.

”Kvierne går på en anden ejendom to km væk og er ligesom køerne på stald året rundt. Vi kører 100% efter Heatime, og på den måde kan vi koncentrere os

Fakta

- 190 krydsningskøer (RDM x HOL x JER)
- Løsløbsystem med tre DeLaval robotter fra 2007
- DB kr. 15.679 i 2011
- Ydelse: 10.300 kg EKM
- Celledal. 164.000
- Alder kælvning: 25 mdr.
- Reproduktionseffektivitet: køer 0,43 – kvier 0,55
- Gns. 3,5 laktationer
- 190 ha – majs, græs, korn og solbær

Reproduktionseffektiviteten er 0,43 ved køerne og 0,55 ved kvierne, hvilket de sidste to år har givet Kim en andenplads ved DM i reproduktion. Kim tilskriver Heatime ved både køer og kvier en stor del af æren for de flotte resultater.

om andet opsyn, når vi er ved dyrene. Jorden er dyr her i området, og ved at have dyrene på stald kan vi drive bedriften mere intensivt, ligesom vores erfaring er, at opdrættet har bedre tilvækst”.

Let at sælge krydsningsdyr

Kombinationen af høj reproduktionseffektivitet og lav udskiftning giver lø-

bende overskud af opdræt. ”Sidste år solgte vi 47 kælvekvier til hjemmemarkedet, og der er bestemt ingen problemer med at finde købere til krydsdyr”, fremhæver Kim. ”Fremover holder vi lidt igen med opdræt – både af pladsmæssige og miljømæssige årsager. Så hellere sælge blå-hvid kalve i 3-5 måneders alderen. Kælvingerne er ingen

problem, og indtil nu har vi ikke ydet fødselshjælp til de 40-50 kalve, vi har fået indtil nu med blå-hvid far”, siger Kim. ”Fremover vil vi derfor øge anvendelsen af blå-hvide tyre bl.a. til køer med lav laktationsværdi”.

Krydsning ikke for alle

Kim understreger, at han ikke opfordrer alle kvægbrugere til at starte krydsning. ”Det har været en spændende og rigtig beslutning for os, men jeg glæder mig over, at mange dygtige kvægbrugere avler med rene racer. Dette kan jeg drage nytte af i min produktion. Derfor skal de avlere, der sælger tyre til Viking have en ordentlig honorering”, mener Kim.

”Man skal ikke krydse for at få højere ydelse. Det er udelukkende for økonomiens skyld, at vi gør det”, slutter Kim. At økonomien er i top bevises af et dækningsbidrag på 15.679 kr. pr årsko og en placering i top 10 på Fyn. ●

”Man skal ikke krydse for at få højere ydelse. Det er udelukkende for økonomiens skyld, at vi gør det”.

KIM ELLEBÆK

Krydsningskøerne malkes i tre DeLaval robotter fra 2007. Den øgede variation i køernes størrelse giver ingen problemer i relation til malkningen.

